

INFORMATIEDOSSIER ADOPTIE USA

VOORAF

Dit dossier is samengesteld om een feitelijk beeld te schetsen over de USA-adoptieprocedures.

Al 20 jaar worden er kinderen uit de USA in Nederland geplaatst. Het betreft in nagenoeg alle gevallen plaatsingen waarbij de geboortemoeder en -vader *zelf* het initiatief nemen tot het maken van een adoptieplan voor hun kind, omdat ze sociaal, emotioneel, fysiek en/of psychisch niet in staat zijn voor hun kind te zorgen.

Er kan vóór geboorte al sprake zijn van een *intended match* (een *voorgenomen plaatsing*), zodat de biologische familie weet dat er een permanente oplossing is wanneer het kindje eenmaal geboren is. Belangrijk daarbij is te weten dat geboortemoeders (en -vaders) de plannen kunnen en mogen heroverwegen en dat dit ook daadwerkelijk gebeurt. Er kan dan alsnog afgezien worden van de adoptie. Dat is verdrietig voor de betrokken aspirant-adoptieouders, maar inherent aan de USA-procedure.

De USA-procedure is overigens sterk vergelijkbaar met de Nederlandse binnenlandse adoptieprocedure daar waar het gaat om de rol van de biologische moeder/ouder in het keuzeproces en de heroverweging (tot 1 jaar na plaatsing) en de kans op een open adoptierelatie.

Meestal is er bij USA-adoptieprocedures sprake van een open adoptierelatie waarbij de geboortefamilie en de adoptieouders gedurende het verblijf in de USA, na de plaatsing van het kind, en tijdens het opgroeien van het kind contacten onderhouden. Soms is er ook voor de geboorte, vanzelfsprekend met toezicht, al contact tussen de biologische familie en de beoogde adoptieouders.¹

Voor meer informatie verwijzen we naar bijlage 1, de basisinformatieflyer. Er zijn nog meer flyers die u kunt opvragen bij Adoptiestichting A New Way indien hier behoefte aan is.

In deze notitie wordt antwoord gegeven op de meest voorkomende vragen aan de hand van feiten, cijfers en informatie uit de praktijk.

Tevens beschrijven we de USA-adoptieprocedure. We belichten de wijze waarop zorgvuldig invulling wordt gegeven aan de uitvoering van het Haags Adoptie Verdrag door zowel het zendende land als het ontvangende land, en we maken inzichtelijk hoe hiermee de belangen van kinderen en biologische families gediend worden.

¹ Zie artikel 29 HAV en de brief van het Ministerie van 17 oktober 2011.

In de bijlagen treft u aan:

1. Basisinformatie adoptie USA
2. Achtergronden kinderen
3. Afspraken tussen Nederland en de USA over de uitvoering van USA-adoptieplaatsingen onder het Haags Adoptie Verdrag.

WAAROM VINDEN ER ADOPTIES UIT DE USA PLAATS?

Dit is de meest gehoorde vraag. Want: het is toch een rijk land? En; kunnen ze daar niet zelf voor hun kinderen zorgen? Omdat meningen mooi zijn, maar feiten duidelijker, wordt hieronder een beschrijving gegeven van de situatie in de USA.

Pleegzorgsysteem USA

De cijfers die we noemen, zijn allemaal afkomstig van overheidsinstanties. Ze zijn voor iedereen op internet te vinden.

Uit cijfers van de Administration of Children and Families, at the Dept. of Health and Human Services blijkt dat in de USA het volgende aan de orde is:

- Wekelijks worden bijna 60.000 kinderen gerapporteerd als misbruikt of verwaarloosd.
- Ongeveer 800.000 kinderen per jaar komen in contact met het pleegzorgsysteem.
- In 2015 hebben bijna 430.000 kinderen in een pleegzorgsysteem gezeten.
- Van deze 430.000 kinderen hebben er 112.000 het predicaat 'adoptabel' gekregen. Wanneer de kinderen 'adoptabel' zijn, worden zij vaak doorgeplaatst in afwachting van een permanente oplossing.
- De Amerikanen zelf adopteren jaarlijks maar liefst 50.000 tot 60.000 van deze 112.000 adoptabele kinderen uit het pleegzorgsysteem in de USA. De andere 50.000-60.000 kinderen blijven in het systeem.
- Naast de grote aantallen binnenlandse adopties uit foster care zijn er 14.000 private adopties, waarbij biologische ouders *zelf* een oplossing zoeken voor hun kinderen. Hieronder vallen de familieadopties waarbij bijvoorbeeld de biologische grootouders het kind adopteren zodat er ook juridisch een familieband ontstaat.
- Van deze 14.000 private adopties worden ongeveer 200 kinderen internationaal geplaatst. Hierin worden ook de adopties door Amerikanen die buiten de USA verblijven meegerekend.
- Van deze 200 kinderen die buiten het grondgebied van de USA worden geplaatst, gaan er 30-40 per jaar naar Nederland.
- Andere ontvangende landen waar adoptieouders worden gevonden voor USA-kinderen zijn Ierland, Oostenrijk, Zwitserland, de Verenigde Arabische Emiraten, België en buurland Canada, het land waar de meeste van de 200 *outgoing cases* geplaatst worden. Hieronder vallen ook de plaatsingen bij Amerikaanse staatsburgers die (voor hun werk) in het buitenland verblijven en adopties door familieleden die buiten de USA verblijven. Conform het Haags Adoptie Verdrag

vallen al deze adopties onder het HAV en worden deze dus ook geteld door de Amerikaanse Centrale Autoriteit.

Het aantal kinderen dat vanuit de USA naar het buitenland gaat om daar een nieuw gezin te krijgen, is dus echt een hele kleine groep, in verhouding tot de hoeveelheid kinderen die adoptabel in foster care zitten (112.000) en in verhouding tot met de hoeveelheid kinderen die binnenlands geadopteerd worden (50-60.000 per jaar, plus de bijna 14.000 private plaatsingen). De facto gaat het om 200 kinderen die in het buitenland een nieuw gezin krijgen. Hieronder vallen ook de plaatsingen bij Amerikaanse staatsburgers of familieleden van de te plaatsen kinderen die (voor hun werk) in het buitenland verblijven. Van de 200 buitenlandse plaatsingen zijn er langjarig bekeken gemiddeld 30 tot 40 per jaar die in Nederland een nieuw gezin vinden.

Hieronder nog een aantal feiten over het pleegzorgsysteem in de USA:

- Ongeveer 44% van de pleegkinderen (240.000) heeft hereniging met de geboortefamilie als doel. De rest van de pleegkinderen zit zijn kinderleven lang in het systeem, waarbij er vaak sprake is van meerdere pleeggezinnen.
- Van alle kinderen die in het pleegzorgsysteem zitten, is 40% blank, 34% Afro-Amerikaans en 18% Latijns-Amerikaans.
- Op 18-jarige leeftijd verlaten deze kinderen het pleegzorgsysteem. Ze zijn dan op zichzelf aangewezen. In Florida bijvoorbeeld krijgen de kinderen 600 dollar mee en daarmee moeten zij het zelf redden. Er is geen instantie die deze kinderen dan nog begeleidt of ondersteunt.
- Deze kinderen hebben een grote kans om na een toch al niet zo prettige jeugd, in een systeem waarin ze vaak in meerdere gezinnen hebben verbleven, op het verkeerde pad te geraken: 30% van de daklozen in Amerika en 25% van de gevangenen heeft ooit in het pleegzorgsysteem gezeten.

Kosten voor de USA-samenleving

De kosten voor de *foster care* zijn enorm. Ondanks dat de Amerikaanse overheid jaarlijks ongeveer 22 biljoen dollar (ongeveer 40.000 USD per kind per jaar) investeert in pleegzorgprogramma's, is het pleegzorgsysteem in de USA overvol en is er een groot tekort aan pleeg/adoptieouders.

In de USA wordt er daarom al jaren geïnvesteerd in adoptie vanuit pleegzorg, namelijk door aspirant-adoptieouders financieel te ondersteunen wanneer zij uit het pleegzorgsysteem adopteren. Opgroeien in een stabiel gezin geeft een kind de grootste kans om een veilige gehechtheidsbasis op te bouwen, terwijl het steeds wisselen van basale vertrouwensfiguren, zoals gebeurt bij het opgroeien in een instituut en bij steeds wisselende pleegzorgplaatsingen, de kans op onveilige hechting en gedragsproblematiek sterk vergroot (Van IJzendoorn & Juffer, 2006 en Maaskant 2015).

Het financieel ondersteunen van binnenlandse adopties in de USA werpt vruchten af, maar het is evident onmogelijk gebleken om alle kinderen die in *foster care* verblijven hiermee te helpen.

Er zijn namelijk steeds minder ouders die voor adoptie openstaan. Dat is niet alleen in Nederland aan de orde, maar dit is een wereldwijd probleem. En dus ook in de USA.

Biologisch kinderen krijgen kan inmiddels op zoveel manieren:

- zelf, of met behulp van eicel-/zaadceldonatie

- een (buitenlandse) draagmoederconstructie
- een constructie van meerouderschap

Omdat er technologisch en juridisch steeds meer mogelijk is, en er maatschappelijk ook steeds meer wordt geaccepteerd, is voor veel mensen een biologische weg tot gezinsvorming keuze nummer één.

En met het verder toenemen van opties op biologisch en juridisch gebied, is het aantal aspirant-adoptieouders nog verder afgenomen. In dit kader verwijzen we naar het artikel van The Economist van 6 augustus 2016: <http://www.economist.com/news/leaders/21703369-hundreds-thousands-children-languish-orphanages-adopting-them-should-be-made>. In dit artikel wordt namelijk de uitzichtloze situatie besproken van kinderen die al jaren in tehuizen of *foster care* zitten en waarvoor geen adoptieouders gevonden worden. Hierin wordt het Amerikaanse systeem juist als voorbeeld gegeven van hoe een adoptieprocedure uitgevoerd zou moeten worden. Ook wordt hierin het advies gegeven om méér kinderen door buitenlandse ouders te laten adopteren. Wereldwijd verblijven er miljoenen kinderen in tehuizen en pleegzorgsituaties. Hoewel onduidelijk is hoeveel dat er precies zijn, is een groot aantal van hen adoptabel omdat er geen moeder, vader of andere familie beschikbaar is binnen aanvaardbare termijn. Daarnaast heeft elk kind het fundamenteel recht op een gezin waarmee een permanente juridische band bestaat.

MAAR WAAROM STAAT DE USA ALS ZENDEND LAND DAN TOCH TER DISCUSSIE?

Van deelbemiddeling naar volledige bemiddeling

Tot 2008 liepen USA-adopties via deelbemiddelingsprocedures. Door de deelbemiddelingssituatie was er weinig inzicht in de achtergronden van kinderen en families, en in de situatie in de USA. Er ontstond het beeld dat "rijke Nederlanders gezonde baby's zouden halen, of erger nog: zouden kopen, in de USA".

Dat het veel genuanceerder lag, kon door adoptieouders die individueel en via deelbemiddeling hadden geadopteerd niet worden uitgedragen zonder daarbij de privacy van de betrokken kinderen en hun geboortefamilies te schaden.

De meeste kinderen die destijds in Nederland zijn geplaatst, waren op het moment van plaatsing medisch gezond uit het ziekenhuis ontslagen, maar in verreweg de meeste gevallen geldt voor deze kinderen (al dan niet in combinatie):

1. Dat zij gedurende de zwangerschap blootgesteld zijn aan middelengebruik (drugs, medicatie en/of alcohol) en in een groot aantal gevallen eerst moesten afkicken van methadon of andere middelen.
2. Dat er sprake is geweest van psychische/psychiatrische aandoeningen in de geboortefamilie.
3. Dat er sprake is geweest van een belaste ontstaansgeschiedenis (prostitutie, verkrachting).
4. Dat ze uit complexe sociale omstandigheden komen: vader buiten beeld, al heel veel kinderen in het gezin aanwezig, sociaaleconomisch slechte omstandigheden, geweldssituaties et cetera.

Daarnaast heeft het beeld bestaan dat de procedures vanuit de USA niet zouden voldoen aan het Haags Adoptie Verdrag en dan met name niet aan het subsidiariteitsbeginsel. Immers, de kinderen werden direct

na geboorte geplaatst, dus was er niet voldoende gezocht naar opties in eigen land. En voor deze 'gezonde baby's' kon toch vast en zeker best een plek in de USA gevonden worden?

Dit beeld werd nog versterkt doordat de USA in die tijd het Haags Adoptie Verdrag nog niet had getekend. Men had het idee dat geboortemoeders onder druk hun kinderen afstonden.

Het gebrek aan *werkelijk zicht* op de procedures en de achtergrond van de kinderen, en de onduidelijkheden en misverstanden die dat opleverde, leidde in 2009 tot een fel, maar noodzakelijk debat.

In 2008 ondertekende ook de USA het Haags Adoptie Verdrag en Nederland schafte de mogelijkheid tot deelbemiddeling met de USA af. Toen er concrete afspraken gemaakt zijn tussen de Centrale Autoriteiten van beide landen (zie bijlage 3) over de uitwerking van de principes van het Haags Adoptie Verdrag voor de USA-procedures is Adoptiestichting A New Way opgericht.

Adoptiestichting A New Way: sinds 2011 verantwoordelijk voor de volledige bemiddeling vanuit de USA

A New Way bestaat sinds 2010 en kreeg in 2011 de vergunning. Inmiddels zijn er via A New Way bijna 140 kinderen *via volledige bemiddeling en procedureel volgens het Haags Adoptie Verdrag*, uit de USA bij Nederlandse adoptieouders geplaatst.

Deze procedures worden zowel in Nederland als in de USA gemonitord vanuit de belangen van het kind en de uitgangspunten van het Haags Adoptie Verdrag.

A New Way houdt zeer nauwkeurig de achtergronden van de geplaatste kinderen en de biologische families bij. Bij ruim 30% van de adopties betreft het een plaatsing bij een paar van gelijk geslacht.

A New Way licht aspirant-adoptieouders voor met diverse bijeenkomsten en foldermateriaal (zie bijlage 2). Daarnaast worden aspirant-adoptieouders uitgebreid begeleid en geïnformeerd in de aard en het verloop van de procedure en het thema open adoptie.

De samenwerkingspartners in de USA

Adoptiestichting A New Way werkt enkel en alleen samen met adoptiebureaus in de USA die Haags geaccrediteerd zijn. De licentie van deze geaccrediteerde bureaus wordt in de USA elke 2 jaar volledig onderzocht. Dat zijn diepgaande onderzoeken waarbij tot op e-mailniveau wordt gecontroleerd of de gevoerde procedures voldoen aan de eisen van het Haags Adoptie Verdrag. Op dit moment werkt A New Way samen met 5.1.2e Adoption ARC en Heart Of Adoptions Alliance (HoAA).

Deze adoptieorganisaties plaatsen in verreweg de meeste gevallen de kinderen in de USA zelf. HoAA bijvoorbeeld plaatst jaarlijks in totaal ongeveer 150-170 kinderen bij adoptiegezinnen. In de twee jaar dat A New Way met HoAA samenwerkt, is er daarbij in 7-10 gevallen per jaar gekozen voor een plaatsing bij een Nederlands gezin. Eenzelfde beeld zien we bij de twee andere adoptieorganisaties.

Achtergronden kinderen: de werkelijke situatie

Van de bijna 140 kinderen die de afgelopen jaren via A New Way naar Nederland geplaatst zijn, geldt dat 70% van hen in meer of mindere mate een meervoudig belaste achtergrond heeft (zie pagina 4). Er is buitengewoon veel informatie over de kinderen en hun biologische familie beschikbaar.

De meeste kinderen worden als volgt ingedeeld in de zogeheten *special need*-categorie:

- F: kind dat op moment van voorstel geen extra zorgvraag/behoefte heeft;
- E: sociaal-emotioneel belaste achtergrond zonder te verwachten medische gevolgen op basis van het dossier, zoals psychische of psychiatrische aandoeningen in de geboortefamilie of een belaste ontstaansgeschiedenis;
- A: Een kind met een nog niet in te schatten zorgintensiteit met onzekerheden nu en in de toekomst, zoals middelengebruik tijdens de zwangerschap (al dan niet verslaafd geboren) of gecompliceerde prematuriteit (vaak als gevolg van E).

Hoewel er veel informatie beschikbaar is over wat de gevolgen zouden kunnen zijn van bovenstaande belastingen, is niet te voorspellen óf en in welke mate de kinderen effecten gaan ondervinden. Elk kind en elke situatie is uniek en wordt ook weer beïnvloed door hoe het verdere verloop van het leven van een kindje eruit ziet.

Deze achtergronden, het feit dat het nagenoeg altijd baby's zijn (waarbij de ontwikkeling voor de toekomst net als bij biologische kinderen altijd onzeker is) plus het gegeven dat de effecten voor de toekomst niet in te schatten zijn, betekent dat A New Way in haar programma die aspirant-adoptieouders opneemt die door de Raad van de Kinderbescherming aantoonbaar geschikt bevonden zijn voor bovenstaande *special needs* bij kinderen. Meer specifiek: die ouders die om kunnen gaan met niet in te schatten risico's, die op tijd hulp kunnen en willen inschakelen, die niet terugschrikken voor het feit dat er zoveel informatie over de kinderen en hun familie bekend is, die openstaan voor contact met de geboortefamilie, een realistisch beeld hebben ten aanzien van adoptie, en die optimistisch in het leven staan.

Achtergronden biologische families

Een gangbare gedachte over USA-procedures is dat het voornamelijk jonge tienermoeders zou betreffen. In tegendeel: het gaat bijna altijd om moeders tussen de 25-40 jaar die al meerdere kinderen opvoeden en die sociaaleconomisch en psychisch in hele lastige situaties verkeren. Vaak is er ook sprake van situaties waarbij kinderen al uit huis geplaatst zijn en ondergebracht bij familieleden. Vaak zijn ze zelf opgegroeid in *foster care* of hebben delen van hun leven daar doorgebracht, zijn ze zelf kind van verslaafde ouders en/of ouders met psychische problemen of is er sprake van trauma.

In 90% van de gevallen is de vader niet in beeld. Hetzij omdat hij onbekend is, hetzij omdat hij op moment van plaatsing weigert betrokken te zijn bij de moeder en het kind.

Voor tienermoeders zijn er, ook in de USA, veel programma's die tot doel hebben hen sociaal en economisch te ondersteunen. Bijvoorbeeld door hulp te geven om school en opvoeden te combineren, door gratis voeding en luiers te verstrekken, opvoedondersteuning aan te bieden et cetera. De keerzijde daarvan is dat de moeders het met behulp van deze zogeheten *family preservation*-programma's vaak maar nét redden en dat er problemen ontstaan als de moeders geen aanspraak meer kunnen maken op de extra ondersteuning, waardoor de kinderen op latere leeftijd alsnog in het pleegzorgsysteem terechtkomen.

Het komt ook met regelmaat voor dat moeders die geplaatst hebben opnieuw plaatsen. Hoewel alle partijen die bij het proces betrokken zijn dit onwenselijk vinden voor zowel de biologische moeders als de betrokken kinderen, zien we dat al deze moeders behoren tot de categorie van vrouwen met extreem complexe achtergronden waarbij minimaal 2 en vaak alle bovenstaande achtergronden in de zware variant gelden. Daarnaast is bij de herplaatsende moeders vaak ook sprake van gewelddadige partnerrelaties en is de Kinderbescherming al betrokken bij de gezinnen en zijn er al kinderen uit huis geplaatst.

VEELVOORKOMENDE VRAGEN OVER USA-ADOPTIEPROCEDURES

Waarom maken biologische ouders zelf een adoptieplan voor hun kind?

De redenen waarom ongeveer 14.000 biologische ouders in de USA zelf een adoptieplan voor hun kind willen maken, zijn heel verschillend. Net zoals dat voor Nederlandse biologische ouders aan de orde is als zij hun kindje willen plaatsen voor adoptie.

Bij de biologische ouders in de USA die hun kinderen in Nederland willen plaatsen, geldt meestal dat zij met het zelf maken van een adoptieplan willen voorkomen dat dit kind, of de andere kinderen in het gezin, al dan niet op termijn, door de staat worden afgenomen en in het pleegzorgstelsel terechtkomen. Dat zou betekenen dat ze geen enkele zeggenschap meer zouden hebben over wat er met hun kind gebeurt.

Er is vaak ook sprake van lopende kinderbeschermingszaken waarbij al meerdere kinderen uit huis zijn geplaatst of bij familie verblijven, familie die wellicht niet in staat is om nog meer kinderen op te vangen.

Daarnaast is er vaak sprake van middelengebruik. Als moeder en kind bij de geboorte van het kind positief testen op drugs, wordt onmiddellijk de kinderbescherming ingeschakeld en mogen moeders hun kind niet zelf mee naar huis nemen (als ze dat al zouden willen).

In de meeste gevallen gaat het om pasgeboren kinderen. Heel af en toe zijn het oudere kinderen, maar dan hebben de ouders nog ouderschapsrechten. Als kinderen eenmaal in *foster care* zitten, is het praktisch onmogelijk om ze met behulp van internationale adoptie een nieuwe toekomst te geven. Dat heeft te maken met de manier waarop het systeem is ingericht, maar ook met overtuigingen. Al jaren vinden hierover gesprekken plaats, maar steeds duidelijker wordt dat het Amerikaanse *foster care*-systeem haar grenzen heeft bereikt en dat binnenlandse adoptie van al deze kinderen niet realistisch is.

Hoe werkt USA-adoptie? Het proces en de toezicht aan de zijde van de USA en NL

De USA is sinds 2008 een partner in het Haags Adoptie Verdrag. Dat betekent dat de procedures van de kinderen die vanaf 2008 naar Nederland komen allemaal onder de regels van het Haags Adoptie Verdrag vallen. Daar wordt in zowel de USA als in Nederland in de uitvoering en in de controle op toegezien. Zie hieronder een overzicht van te nemen stappen in de adoptieprocedure en wie de uitvoering en controle daarop uitoefent.

Stappen	Uitvoering/controle
Start adoptieprocedure	AAO's vragen een BKA nummer aan bij de Stichting Adoptievoorzieningen (hierna; SAV).
Informatiedag en verplichte themabijeenkomsten over adoptie	<p>AAO's volgen een eerste informatiedag bij de SAV om te bepalen of adoptie de weg is die zij willen bewandelen.</p> <p>Als zij verder willen met de adoptieprocedure moeten AAO's een verplichte cursus van 6 bijeenkomsten volgen bij de SAV. Er wordt aandacht besteed aan de thema's die in adoptiegezinnen speciale aandacht verdienen. Dat zijn: de biologische ouders, de voorgeschiedenis van het kind, verlies en rouw, hechting, identiteit en loyaliteit en wensen en grenzen rond het te adopteren kind.</p>
Gezinsonderzoek naar geschiktheid opname adoptiekind	Na afronding van deze cursus voert de Raad voor de Kinderbescherming (hierna te noemen: Raad) onderzoek uit naar de geschiktheid van aspirant adoptieouders om een buitenlands kind te adopteren. De Raad stelt van dit onderzoek een gezinsrapport en geeft een positief of negatief advies over de geschiktheid.
Verkrijgen van beginseltoestemming	<p>De Centrale Autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden (hierna te noemen: CA) zal op basis van het door de Raad opgestelde advies uit het gezinsrapport bepalen of zij een beginseltoestemming verleent aan aspirant adoptieouders of niet.</p> <p>Het voortraject tot het verkrijgen van de beginseltoestemming duurt ongeveer 2 jaar+</p>
Start bemiddeling	Aspirant adoptieouders schrijven zich in bij een Vergunninghouder voor bemiddeling van een buitenlands adoptiekind.
De matching	Bij de USA adoptieprocedure wordt dit gedaan door het adoptiebureau in de USA in samenwerking met de Vergunninghouder. Zij zoeken op basis van de achtergronden van de kinderen de meest geschikte adoptie ouders die

	<p>aan alle matchingsvoorwaarden voldoen. Daarbij wordt de stem van de biologische ouder(s) mee gewogen.</p> <p>Dit zijn twee matchingsprocessen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tijdens de zwangerschap (voorgenomen intended match); 2. Op het moment het kind geboren is. <p>Indien betrokken partijen uit onderzoek concluderen dat plaatsing in het belang van het kind is en bepaalde aspirant adoptie ouders conform hun gezinsrapport (openheid en draagkracht) geschikt zijn komt de match tot stand en stuurt het buitenland een kindvoorstel op (Artikel 16).</p>
Matchingsadvies	<p>De vergunninghouder stelt op basis van het kindvoorstel een matchingsadvies op en stuurt dat naar de CA ter controle en goedkeuring.</p> <p>Indien de CA of de vergunninghouder aanvullend onderzoek NOODZAKELIJK acht wordt dit door de CA neergelegd bij de RvdK zodat dit ONAFHANKELIJK onderzocht kan worden</p>
Toestemming voor het te plaatsen kind	<p>De CA beoordeeld het plaatsingsvoorstel van de vergunninghouder, stelt indien nodig aanvullende vragen en geeft al dan niet toestemming voor de plaatsing van het kind.</p> <p>Wanneer de CA toestemming geeft, geeft zij hiervoor een approval af (beginseltoestemming op naam van het adoptiekind).</p>
Afreizen en ophalen adoptiekind in land van herkomst?	<p>Adoptieouders reizen vervolgens naar de USA om het kind op te halen. De rechtbank in de USA spreekt in de USA tijdelijk voogdijschap uit en op basis hiervan reizen de adoptieouders weer terug naar NL met het adoptiekind.</p>
Post placement onderzoeken	<p>In Nederland worden nog een aantal post-placement gesprekken uit bij de adoptieouders om te beoordelen hoe het met hechting en ingroei van het kind in het gezin gaat en stelt hiervan een</p>

	rapport op.
Definitieve adoptie uitspraak	Naar aanleiding van de post-placement rapportages zal de rechtbank in de USA de finalization uitspreken. Daarnaast controleert de rechtbank bij finalization nogmaals de doorlopen procedure aan de hand van internationale en nationale wet- en regelgeving.
Beoordeling procedure conform HAV	Tot slot controleert de CA in de USA na finalization of de adoptieprocedure aan alle eisen van het Haags adoptieverdrag heeft voldaan. Is dat aan de orde dan pas wordt er een Haags adoptiecertificaat afgegeven. Dit proces kan nog 3 tot 6 maanden in beslag nemen.

Bij een verdrag is vanzelfsprekend ook het vertrouwensprincipe erg belangrijk. Een verdrag is gebaseerd op wederzijds respect voor cultuur, werkwijzen en systemen. In dat kader hebben Nederland en de USA in 2010 goede afspraken gemaakt binnen de kaders van het Haags Adoptie Verdrag. Deze zijn opgenomen in bijlage 3.

Fasen in het proces

Geboortemoeders en -vaders in nood kunnen zich melden bij een adoptiebureau als zij een kind verwachten en niet weten of zij voor hun kindje willen, mogen en/of kunnen zorgen. Bij deze adoptiebureaus werken hbo+-geschoolde maatschappelijk werkers, *social workers*, die een eigen beroepsethiek hebben. De *social workers* verkennen met de biologische ouders of adoptie inderdaad de beste optie voor hen is.

Ter vergelijking: dat gebeurt hier in Nederland ook bij het FIOM, specialist bij ongewenste zwangerschap of afstemmingsvragen, wanneer een biologische moeder een adoptieplan voor haar kind wil maken omdat zij haar kind niet zelf kan, mag of wil opvoeden.

Deze gesprekken, *option counseling* genoemd, leiden er in de meeste gevallen toe dat er andere opties gevonden worden dan adoptie: zelf opvoeden, of het kind tijdelijk of voor vast door biologische familie of vrienden laten opvoeden. De informatie die we hierover krijgen, is dat van de 100 moeders die zich melden bij een adoptiebureau er ongeveer 25 uiteindelijk kiezen voor adoptie als beste optie.

Wanneer vastgesteld is dat er geen andere wensen of mogelijkheden voor het kind zijn dan adoptie, worden er profielen voorgelegd van aspirant-adoptieouders. Dat zijn altijd aspirant-adoptieouders in de USA. Als de geboortemoeders dat wensen óf als er nationaal geen profielen beschikbaar zijn, bijvoorbeeld omdat de achtergrond van de ouders te complex is, worden er profielen van internationaal beschikbare adoptieouders voorgelegd.

Vooraf vindt er overleg plaats tussen de Amerikaanse adoptieorganisatie en Adoptiestichting A New Way. Daarin wordt gekeken welke aspirant-adoptieouders zouden passen bij de achtergronden en de wensen van de biologische ouders ten aanzien van het adoptiegezin voor hun kind. Ook dit is weer vergelijkbaar met de Nederlandse binnenlandse adoptieprocedure.

NB Het is in de huidige tijd niet realistisch om in relatie tot adoptie te spreken over een vraag-markt waarmee aspirant adoptie ouders neer worden gezet als consumenten. Adoptie is, zeker met de huidige technologische opties die aspirant ouders hebben, een bewuste keuze. Bij adoptie staan de belangen en de behoeften van de kinderen en de biologische ouders centraal. Er worden geen kinderen gezocht voor aspirant-adoptieouders. Aspirant-adoptieouders zijn in dit proces voor zowel de adoptieorganisaties als voor A New Way een 'middel' om ervoor te zorgen dat de beste ouders voor het kind beschikbaar zijn. Aspirant-adoptieouders die bij A New Way staan ingeschreven, betalen met elkaar de werkzaamheden die A New Way voor kinderen uit de USA verricht. Ze betalen niet voor de plaatsing van een kind. Daarnaast zijn er wereldwijd (en ook in de USA) zoveel kinderen die eigenlijk gebaat zouden zijn bij adoptie (en ook zo zijn beoordeeld) dat er aantoonbaar een tekort is aan adoptieouders. En daarom zitten de tehuizen wereldwijd vol. En daarom zitten er in foster care in de USA zoveel kinderen zonder kans van slagen op nieuwe gezinnen te wachten. Niet omdat er vraag naar deze kinderen zou zijn en biologische ouders daarom kinderen naar tehuizen en pleegzorg brengen. Er is defacto een groot tekort aan aspirant adoptie ouders.

Als Nederlandse aspirant-adoptieouders uitgekozen worden door de biologische ouder(s), bespreekt A New Way het medische en sociale dossier met de aspirant-adoptieouders. Nadat aspirant-adoptieouders besluiten in te gaan op de wens van de biologische moeder ontstaat er een *intended match* tussen de biologische moeder en aspirant-adoptieouders.

Voor de duidelijkheid: de adoptieprocedure start pas wanneer het kind geboren is en er voor afstand is getekend.

NB In ongeveer 30% van de gevallen is er sprake van een 'rush case' waarbij het kindje al geboren is. Vaak is er dan heel erg weinig bekend over de zwangerschap. Dat maakt plaatsing in de USA lastiger. Nederlandse aspirant-adoptieouders staan relatief meer open en hebben (door de goede voorbereiding en training) voor niet in te schatten risico's.

Gedurende de *intended match*-periode is er soms contact via Skype of telefoon. Dit is omdat biologische ouders (begrijpelijkerwijs) willen zien, horen en voelen dat de ouders die ze hebben uitgezocht echt de mensen zijn die ze denken dat ze zijn.

Hierover zijn duidelijke afspraken gemaakt tussen de Nederlandse overheid en de Amerikaanse overheid (zie bijlage 3).

Uit de eigen cijfers van A New Way blijkt dat dit in 50% van de *intended matches* aan de orde is. In de meeste gevallen is er dan 1 of 2 keer contact. Soms is het vaker. Overigens is er geen bevestiging te vinden van de veronderstelling dat geboortemoeders zich door het contact met de aspirant-adoptieouders emotioneel onder druk gezet zouden voelen. Ook wanneer er (heel veel) contact is geweest, kiezen geboortemoeders soms toch voor het zelf opvoeden van het kind en gaan adoptievoornemens uiteindelijk niet door.

Het contact vindt uitsluitend en alleen plaats onder toezicht. Hetzij van de *social workers* in de USA, meestal omdat daar de relatie met de biologische ouders ligt en deze zich daar prettiger bij voelen, hetzij van A New Way. De *social workers* stellen een *no pressure statement* met een samenvatting op. Ook de aspirant-adoptieouders moeten een volledig verslag maken van het gesprek. De *no pressure statements* en de verslagen zijn onderdeel van het plaatsingsproces en worden ook gecontroleerd door A New Way als vergunninghouder en vervolgens door de Nederlandse Centrale Autoriteit.

Als het kind geboren is, wordt nogmaals onderzocht en besproken of adoptie nog steeds gewenst is en of de gekozen ouders ook de ouders zijn die het kind gaan adopteren. In 99% van de gevallen bevallen de moeders in het ziekenhuis. Daar spreekt de *social worker* van het ziekenhuis ook met de biologische ouders om na te gaan of adoptie echt is wat ze willen. Soms worden er dan toch andere besluiten genomen. In ongeveer 15% tot 20% van de gevallen besluit de geboortemoeder dan het kind zelf op te voeden. Ter vergelijking: bij Nederlandse adopties kunnen biologische moeders zich tot 1 jaar na geboorte bedenken. De aspirant-adoptieouders hebben dan al een heel jaar voor het kind gezorgd.

Als de geboortemoeder fysiek en mentaal *fit to sign* is, en daar komen ook weer de *social worker* van het ziekenhuis en de arts bij kijken, worden de *surrenders/consents* getekend. Dat gebeurt onder toezicht van de notaris, de *social workers* en vaak een getuige die de geboortemoeder zelf aanwijst. Met de *surrenders* geven de ouders hun ouderschapsrechten op, geven deze over aan het adoptiebureau en spreken ze de wens uit dat de gekozen aspirant-adoptieouders de adoptieouders moeten worden.

Vervolgens komt het plaatsingsvoorstel naar Nederland en begint de daadwerkelijke adoptieprocedure. Het plaatsingsvoorstel wordt door A New Way bekeken en beoordeeld. Er wordt een advies aan de Centrale Autoriteit geschreven. De Centrale Autoriteit beoordeelt vervolgens of de procedure het Haags Adoptie Verdrag volgt. Als dat het geval is, dan mogen de beoogde adoptieouders uitreizen.

Als de beoogde adoptieouders in de USA zijn, worden de stukken ingediend bij de rechtbank. De rechtbank in de USA beoordeelt dan ook weer of alles verlopen is volgens de uitgangspunten van het Haags Adoptie Verdrag en de nationale regels (in de USA: de federale regels en de staatsregels). Als dat zo is, krijgen aspirant-adoptieouders tijdelijk voogdijschap en zijn zij met terugwerkende kracht vanaf geboorte financieel, emotioneel en fysiek verantwoordelijk voor het kind. Daarnaast kunnen zij een tijdelijk paspoort voor het kind aanvragen waarmee ze uitreizen.

Bij terugkomst in Nederland vinden er nog een aantal (2-6) *post placement*-gesprekken en huisbezoeken plaats, waarbij wordt vastgesteld of het kind inderdaad zo goed terecht is gekomen als was beloofd aan het land van herkomst en de biologische familie.

Tussen 3 maanden en 1 jaar na tijdelijke plaatsing is er dan een rechtbankzitting, de *finalisation*, waarbij de rechtbank opnieuw vaststelt of alles verlopen is conform de regels. Daarna wordt de adoptie definitief.

Vervolgens wordt alles aan de Centrale Autoriteit in de USA opgestuurd die *nogmaals* kijkt of alles conform de regels verlopen is. Als dat zo is, wordt het Haags adoptiecertificaat afgegeven waarmee de USA verklaart dat de gehele procedure conform het Haags Adoptie Verdrag en de nationale regels is verlopen.

Na de definitieve adoptie uitspraak wordt het geboorte certificaat opnieuw afgegeven met daarop de naam van de adoptief ouders als ouders. De gegevens over de biologische moeder (en vader voor zover bekend) worden in een apart register opgeslagen.

De afstammingsgegevens zijn nagenoeg altijd bekend uit het adoptiedossier en vanuit de (persoonlijke) contacten tussen de adoptiefgezinnen en de biologische familie.

Daarnaast wordt er ook sterk gehecht aan de privacy van geboorteouders. Het adoptiekind kan vanaf zijn 18de jaar het originele geboorte certificaat opvragen via de rechtbank in de staat van herkomst. Voor zover dat nodig is want zoals aangegeven; in verreweg de meeste gevallen is deze informatie gewoon bekend en ook onderdeel van het adoptiedossier dat ANW bewaard.

N.B. Hiermee wordt ethisch en juridisch voldaan aan de uitwerking van het Haags Adoptie Verdrag inzake het recht van kinderen op het zicht hebben op afstamming (artikel 7 IVRK is verder uitgewerkt in et Haags Adoptie Verdrag artikel 30) waarbij het Haag Adoptie Verdrag en de Guide to Good Practice heel duidelijk aangeven dat dit recht gewogen moet worden tegen de rechten van biologische ouders (artikel 5.7.2). Bijvoorbeeld omdat het de toekomst of de veiligheid van de geboorteouders schaadt. De wijze van inrichting van dit recht is conform het Haags Adoptie Verdrag dat deze verantwoordelijkheid neergelegd bij het land van herkomst. In de USA is hiervoor een zorgvuldige procedure aanwezig. Tevens zijn altijd sociaal medische gegevens voorhanden. Het Haags Adoptie Verdrag en de Guide To Good Practice maken ook ene duidelijk onderscheidt tussen "informatie over identiteit" en "sociaal medische informatie".

Waarom adopteren USA-adoptieouders wél uit het buitenland en níét uit de USA?

Met deze vraag, die een verwijt en een oordeel in zich heeft, worden adoptieouders in de USA nogal tekortgedaan. Zoals eerder aangegeven, worden door Amerikanen 50.000-60.000 kinderen per jaar geadopteerd uit *foster care* en zijn er nog eens bijna 14.000 private adopties, waaronder ook familieadopties (relative adoptions).

Het aantal Amerikaanse ouders dat uit het buitenland adopteert loopt, net als in Nederland en in vele andere landen, enorm terug. Uit cijfers van de Amerikaanse Centrale Autoriteit blijkt dat er inmiddels in 2015 nog maar 5.762 interlandelijke adopties naar de USA zijn geweest: een halvering ten opzichte van 11.058 in 2010. En ook in de USA daalt het aantal beschikbare adoptieouders elk jaar opnieuw.

Voor de Amerikaanse adoptieouders die uit het buitenland adopteren, geldt dat zij een weloverwogen keuze maken om een buitenlands kind te helpen. Ze kunnen immers gesubsidieerd adopteren uit pleegzorg, en ook in de USA zijn er tal van mogelijkheden om de kinderwens op biologische wijze in te vullen.

Aan de keuze voor adoptie in het buitenland door Amerikaanse adoptieouders, liggen allerlei persoonlijke overwegingen ten grondslag:

- een band met het land van herkomst al dan niet omdat ze er geboren zijn
- geloofsovertuiging
- de gedachte dat die kinderen het mogelijk nóg slechter hebben dan kinderen in *foster care*
- de angst voor fysieke nabijheid van de biologische familie waarbij achtergronden zoals hierboven bij achtergronden kinderen beschreven, aan de orde zijn (Dorow 2006).

Daarnaast geldt: al zou de USA al deze aspirant-adoptieouders verplichten om binnenlands te adopteren, wat helemaal niet kan en mag, dan nog steeds zouden er veel te weinig adoptieouders zijn om de overvolle *foster care* en de kinderen achter de cijfers te helpen.

Waarom kiezen de biologische ouders eigenlijk voor een plaatsing in Nederland?

Belangrijk is het om begrip te hebben voor de context: enerzijds cijfermatig, anderzijds sociaal. Cijfermatig is duidelijk dat het om een hele kleine groep kinderen gaat waarvan de biologische ouders een internationale plaatsing naar Nederland wensen of nodig hebben voor hun kind: gemiddeld 30-40 kinderen gemiddeld per jaar. Soms meer, soms minder.

Daarnaast is het belangrijk om te weten dat het zelfbeschikkingsrecht in de USA, net als in Nederland, een belangrijk uitgangspunt is. Daarom hebben biologische ouders ook een stem in de plaatsing van hun kind.

Overigens zijn de Nederlandse adoptieprocedures ook zo ingericht: in Nederland bepalen biologische ouders ook op basis van de profielen die worden voorgelegd bij welke adoptieouders zij hun kind willen plaatsen.

A New Way en haar partners zijn ervan overtuigd dat deze bewuste open vorm van adoptie in het belang van kinderen is. Immers, hoe verdrietig het voor het kind ook is dat het niet bij de biologische familie kan of mag opgroeien: de biologische ouders hebben de adoptieouders bewust en met zorg uitgekozen.

Maar ook voor biologische ouders en adoptieouders heeft deze bewuste vorm van adoptie en de openheid die daarbij hoort grote voordelen. Deze overtuiging wordt ook gestaafd door divers wetenschappelijk onderzoek naar open adopties. Hieruit blijkt dat open adopties over het algemeen een gunstige uitwerking hebben op alle betrokkenen. De geadopteerde kinderen hebben toegang tot hun afkomst, het geeft ze geruststelling te weten hoe het met hun biologische ouders gaat, en het helpt ze begrip op te brengen. De open adoptie geeft de adoptieouders expliciete toestemming van geboorteouders om ouder van het kind te kunnen zijn, ze zijn tevredener en kunnen meer begrip opbrengen voor de geboorteouders van hun kinderen. De geboortemoeders hebben meer rust. Bij open adopties werd acht jaar na plaatsing bijna twee keer zoveel een (erg) goede rouwoplossing gevonden als bij gesloten adopties en de tevredenheid van de geboortemoeders is groter. Blijvende rouw is een algemeen voorkomende uitdaging voor de geboortemoeders, maar het blijkt dat ze het beter kunnen verwerken bij open adopties. Zij hebben minder verdriet, spijt en zorgen, en meer opluchting en vrede (Siegel & Livingstone-Smith, 2012). Geboortemoeders die zelf invloed hebben op de adoptie van hun kinderen hebben een groter gevoel van zelfwerkzaamheid en positievere aanpassing. Als ze betrokken blijven bij het kind, kunnen ze een gevoel krijgen dat ze bijdragen aan het welzijn van het kind en een steunende bron voor hen zijn (Sobol, Daly, & Kelloway, 2000).

NB In het kader van de uitwerking van het subsidiariteitsprincipe in de USA wordt dus vóór de geboorte al onderzoek verricht en worden de opties voor het kind bekeken en besproken en afgewogen in overleg met de biologische ouders. In het beste belang van het kind wordt de vraag wat de biologische ouders voor hun kind willen, ook meegewogen.

Naast het zelfbeschikkingsrecht is het verder in het algemeen zo dat de kleine groep kinderen die over de grens geplaatst wordt in de USA op het moment van *intended match* en plaatsing moeilijk

matchbaar/plaatsbaar zijn, omdat er bijvoorbeeld heel erg weinig bekend is over de zwangerschap, of omdat sprake is van middelengebruik tijdens de zwangerschap, er psychische of psychiatrische problemen in de geboortefamilie voorkomen en er dus niet in te schatten risico's zijn voor de ontwikkeling van het kind in de toekomst, of dat er sprake is van ernstige criminaliteit en geweldsissues. Soms wensen biologische ouders open adopties en is dat voor USA-adoptieouders niet verenigbaar met de achtergrond (bijvoorbeeld psychiatrische aandoeningen en criminaliteit).

Met regelmaat zien we ook dat veelal Afro-Amerikaanse moeders er ook bewust voor kiezen hun kind niet in de USA te laten opgroeien waar racisme op een andere, soms levensbedreigende schaal aan de orde is en sociale kansen veel sterker vermindert zijn dan in Nederland (Dorow, 2006).

Tot slot: Amerika is sterk verdeeld land waar segregatie en culturele verschillen tot op wijkniveau aan de orde zijn. In de opmaat naar de laatste Amerikaanse verkiezingen in 2016 is hierover ook veel op de Nederlandse tv geweest. Daarnaast is het een heel erg groot land waar de culturele verschillen tussen de verschillende staten net zo groot zijn als tussen de verschillende staten van de USA en Nederland.

Waarom wordt er voor geboorte al een *intended match* gemaakt en waarom is er al contact voor geboorte?

Omdat het voor biologische ouders (en dus de ongeboren kinderen) rust geeft te weten dat er een oplossing is na geboorte. Het verkennen van opties en het zoeken naar opties anders dan adoptie vindt dus ook al voor de geboorte plaats. Biologische ouders kunnen en mogen zich bedenken. Dat gebeurt ook. In ongeveer 20% van de *intended matches* besluit de biologische moeder/vader uiteindelijk toch zelf voor het kind te zorgen. Aspirant-adoptieouders zijn goed op de hoogte van dit risico en worden bij start van het programma gescreend op hun emotionele veerkracht om met dit gegeven om te kunnen gaan. Het komt voor dat de kinderen dan na een paar weken/maanden alsnog in *foster care* komen of alsnog voor adoptie worden geplaatst.

Daarnaast vinden de biologische families en de adoptieorganisaties in de USA dat het in het beste belang van het kind is om zo snel mogelijk na geboorte bij een *forever family* geplaatst te worden in plaats van eerst in tijdelijke situaties te moeten verkeren. Dat biologische ouders dat ook graag willen, blijkt onder andere uit het feit dat veel biologische moeders het onwenselijk vinden dat de adoptieouders niet bij de geboorte mogen zijn óf direct na de geboorte aanwezig mogen zijn. In de praktijk moeten zij namelijk nu hun kind 'achterlaten' in het ziekenhuis of in een *cradle care*-situatie terwijl ze graag zien dat het kind direct bij de nieuwe familie kan zijn.

Waarom kosten de adopties uit de USA zo veel geld?

In elke adoptieprocedure heb je kosten in het ontvangende land en in het zendende land. In Nederland als ontvangend land zijn het de kosten die de overheid maakt en de kosten die de vergunninghouders maken, die door adoptieouders zelf betaald worden. Daarnaast zijn er reis- en verblijfskosten.

De kosten van de overheid in het kader van verkrijgen van toestemming en dan meer specifiek de kosten voor het Raadsonderzoek en de kosten van de Centrale Autoriteit worden in Nederland vanuit overheidsmiddelen betaald. Deze kosten gaan voornamelijk op aan de Raad voor de Kinderbescherming voor de gezinsonderzoeken.

NB In andere landen worden deze gezinsonderzoeken door de vergunninghouders, de geaccrediteerde instellingen of door maatschappelijk werkers gedaan en door aspirant-adoptieouders zelf betaald. In een groot aantal Europese landen, maar ook in de USA wordt door overheden een tegemoetkoming in de kosten voor adoptie gegeven. Deze is in Nederland volledig afgeschaft.

De kosten voor de voorbereidende cursus (ongeveer € 1.600,00) alsook de kosten voor de vergunninghouder in Nederland en de kosten voor het reizen naar en verblijven in het buitenland worden volledig door de adoptieouders betaald. In tegenstelling tot in de meeste andere landen heeft Nederland geen vergoedingensysteem voor de kosten die direct met de procedures te maken hebben. De kosten die worden betaald aan vergunninghouder A New Way zijn vergelijkbaar met die van andere vergunninghouders; er is en mag geen winstoogmerk zijn.

De kosten in het zendende land kun je niet onderling vergelijken. Het bruto nationaal product (BNP) ziet er in China of in een Afrikaans land heel anders uit dan in de USA. Dat betekent ook dat de kosten die samenhangen met de uitvoer van procedures, met controle en toezicht in het zendende land er anders uitzien en een ander niveau hebben. Daarnaast zijn in de USA, net als in Nederland, altijd hoogopgeleide professionals betrokken bij het proces: maatschappelijk werkers, advocaten, artsen et cetera.

De kosten voor adoptieprocedures moeten relatief vergeleken worden in plaats van nominaal.

Vanzelfsprekend is het voor de individuele aspirant-adoptieouder wel een factor en als de overheid daar iets aan wil doen, is het advies om de adoptiekosten weer aftrekbaar van de belasting te maken.

HOE VERHOUDEN DE ADOPTIES UIT DE USA ZICH TOT DE UITGANGSPUNTEN VAN HET HAAGS ADOPTIE VERDRAG EN MEER SPECIFIEK: HOE ZIT HET MET HET SUBSIDIARITEITSPRINCIP?

In de adoptiepraktijk komt discussie rondom de uitwerking en de bedoelingen van subsidiariteit en 'het beste belang van het kind' telkens opnieuw terug.

Laat helder zijn dat het voor elk kind het beste is om bij zijn biologische ouders of familie op te groeien mits daar sprake is van een veilige en stabiele situatie. Met dit uitgangspunt werkt iedereen die betrokken is bij de USA-adopties.

De fundamentele vraag waar de discussie telkens opnieuw weer over gaat is: *hebben gezinsvervangende situaties in het land van herkomst, zonder een juridische basis voor het kind na zijn 18^e levensjaar (pleeggezinnen, tehuizen et cetera), de voorkeur boven interlandelijke adoptie in een permanent adoptiegezin wanneer de situatie zo is dat biologische ouders niet voor hun kind kunnen, willen of mogen zorgen en plaatsing bij een permanent adoptiegezin in het land van herkomst niet mogelijk of gewenst is?*

- Met *niet mogelijk* bedoelen wij: niet beschikbaar, omdat ze er fysiek niet zijn óf omdat er geen adoptiegezinnen zijn die aan de behoeften van het kind kunnen voldoen.
- Met *niet gewenst* bedoelen wij: er kunnen sociaaleconomische en fysieke omstandigheden zijn die plaatsing in het land van herkomst niet gewenst maken, bijvoorbeeld omdat de veiligheid van het kind in het land van herkomst in het geding is, of omdat er sprake is van criminaliteit, huiselijk geweld, discriminatie op basis van ras of uiterlijke kenmerken die ervoor zorgen dat biologische ouders hun kind liever in het buitenland zien opgroeien, of omdat dat het noodzakelijk wordt geacht dat zij in het buitenland opgroeien.

Het is essentieel dat men zich realiseert dat alle internationale adopties vallen onder het Haags Adoptie Verdrag. Dit betreft ook de werkzaamheden van alle betrokken partijen in zowel Nederland als de verdragslanden.

In Artikel 4b van het Haags Adoptie Verdrag (HAV, 1993) dat handelt over subsidiariteit staat dat een adoptie zoals bedoeld in dit verdrag slechts kan plaatsvinden indien de bevoegde autoriteiten van de staat van herkomst de mogelijkheden tot plaatsing van het kind in de staat van herkomst *naar behoren* hebben onderzocht, en hebben vastgesteld dat een interlandelijke adoptie het belang van het kind dient.

Voor goede uitvoering van het Haags Adoptie Verdrag is er de 'Guide To Good Practice', het handboek van het Haags Adoptie Verdrag, waarin wordt aangegeven dat mogelijkheden in het land van herkomst afdoende moeten worden onderzocht *zonder dat dat schade oplevert* voor de betrokken kinderen. De Nederlandse overheid is actief betrokken geweest bij het opstellen van de Guide To Good Practice.

Artikel 2.1.1. sub 48 van de Guide stelt dat aangesloten staten moeten garanderen dat een permanente plaatsing (bij een gezin waarmee een juridische band bestaat voor het leven) op zo'n kort mogelijke termijn realiseren voor elk kind waarvoor biologische ouders niet kunnen willen of mogen zorgen. Het beleid moet

erop gericht zijn dat een kind bij voorkeur op kan groeien bij biologische familie of dat er een nationale (permanente) oplossing komt in plaats van dat interlandelijke adoptie wordt tegen gegaan.

In de USA wordt dit dus vóór de geboorte al verkend, voorafgaand aan een intended match. Zie hiervoor de beschrijving van het proces. In de USA acht men het niet in het belang van het kind dat dit onderzoek pas gestart wordt ná de geboorte, waarbij kinderen onnodig in tehuizen of in andere tijdelijke oplossingen worden ondergebracht. Dit is ook volledig in lijn met de Guide To Good Practice.

Het subsidiariteitsbeginsel zoals bedoeld door het Haags Adoptie Verdrag is gebaseerd op het fundamentele recht op een familie, en niet op alternatieve zorg (zoals pleegzorg). Het Haags Adoptie Verdrag ontkent andere alternatieven niet, maar het benadrukt het belang van 'permanent family care', een 'forever family' waarmee ook een juridische band is, als gewenst alternatief wanneer de familie van het kind in het land van herkomst niet voor het kind kan, mag of wil zorgen.

Het idee van het subsidiariteitsbeginsel is dat het beste belang van een kind alleen maar wordt gewaarborgd wanneer het opgroeit in een permanent gezinsverband, in plaats van in alle andere vormen van alternatieve zorg. Wetenschappelijk onderzoek toont dit ook ruimschoots aan. Daarnaast geeft het aan dat verkend moet worden of er een geschikt gezin is in de staat van herkomst.

Hierover is al eerder in deze notitie het nodige aangegeven. In de USA adopties wordt dit zeer transparant en in lijn met het Haags Adoptie Verdrag en de Guide vorm gegeven. Naast de behoeften die het kind heeft op basis van de achtergrond van de biologische familie en de belasting tijdens de zwangerschap heeft wordt bij die afweging de stem van de biologische ouders meegewogen.

Op grond hiervan zien we dat een heel kleine groep kinderen uiteindelijk in Nederland wordt geplaatst.

Voor verreweg de meeste kinderen worden gezinnen in de USA gevonden die geschikt en door de biologische ouders gewenst zijn.

VEEL GEHOORDE UITSPRAKEN & NUANCE

Er worden steeds minder kinderen geadopteerd omdat ze in landen van herkomst worden geadopteerd. Vaak wordt deze uitspraak gedaan in combinatie met: dat komt door het Haags Adoptie Verdrag.

Deze uitspraak is niet van toepassing op de USA. Het aantal beschikbare adoptieouders daalt ook daar. De cijfers van *foster care* laten het beeld helder zien: 50% van de adoptabele kinderen zit vast in het systeem omdat er geen adoptieouders beschikbaar zijn. En daarmee worden hun belangen op korte en lange termijn niet gediend. Een systeem is geen vader of moeder. En na je 18^e sta je er alleen voor. Bovendien kosten de systemen heel erg veel geld.

Dat er te weinig adoptie ouders zijn zien we in veel Westerse landen. Daarom is het ook ridicul nog te spreken over een 'vraagmarkt', als je er al voor kiest om zo te denken en te spreken over internationale adoptie. Door internationale adoptie kan maar een fractie van de kinderen geholpen worden. Om deze kinderen permanente gezinnen te kunnen geven moeten er veel gemotiveerde, goed voorbereide

aspirant-adoptieouders zijn. En daar hebben we nu juist een tekort aan. Veel te veel kinderen moeten het dus zonder permanente families stellen.

En ja: daar kunnen we, mits landen van herkomst daarvoor openstaan en dat waarderen, ook een rol in spelen door pleegzorg of binnenlandse adoptie te ondersteunen. Het afschaffen van internationale adoptie voegt echter niets toe.

Er worden steeds minder kinderen internationaal geadopteerd omdat ze in landen van herkomst worden opgevangen.

De vragen die gesteld moet worden als we echt de beste belangen van kinderen willen dienen is; hóe worden ze opgevangen, op welke wijze wordt hiermee hun belang het beste gediend en op welke wijze wordt invulling gegeven aan het fundamentele recht om op te groeien in een gezin waarmee een juridische band voor het leven bestaat

Voor de USA geldt deze uitspraak ook niet. De cijfers zijn helder; er zijn tienduizenden kinderen die “adoptabel” in het foster care systeem zitten. Daarmee worden hun belangen op geen enkele wijze gediend.

Als partner van het Haags Adoptie Verdrag vinden we dat Nederland zich zowel nationaal als internationaal hard moet maken voor het principe dat kinderen zouden moeten kunnen opgroeien in gezinsverband met een juridische relatie met hun familie. Dit is binnen het Haags Adoptie Verdrag een erg belangrijk principe. Bovendien zijn de betrokken kinderen dan een private verantwoordelijkheid geworden en nemen de adoptieouders de verantwoordelijkheid van de staat over.

Verder zou pleegzorg een tijdelijke maatregel moeten zijn en geen vaste structuur waar kinderen in verblijven tot ze 18 jaar zijn, om er vervolgens alleen voor te staan. Niet alleen met internationale adoptie maar ook met nationale adoptie en andere vormen van zorg in het land van herkomst moeten de beste belangen van het kind gediend zijn.

Nog een veel gehoorde uitspraak: er komen steeds meer kinderen met zware *special needs*

Vanuit sommige zedende landen is dit zeker aan de orde. Vaak omdat er voor “gezonde” kinderen opties in het land van herkomst gevonden worden.

Maar het beeld is ook het directe gevolg van het steeds beter in kaart brengen van de achtergronden van adoptiekinderen. Hierin gaat Nederland erg ver, namelijk om zo goed mogelijk kunnen matchen. Er is veel meer informatie beschikbaar dan 10-20 jaar geleden. Dat is een goede ontwikkeling want daardoor kan er steeds beter gematched worden en kunnen steeds preciezer de juiste ouders voor een kind worden gezocht. Veel informatie beschikbaar hebben, geeft ook een ander beeld.

Kijk naar de USA-adoptiekinderen: zes jaar geleden stonden die nog allemaal als gezonde baby’s te boek. A New Way beschrijft de achtergronden van de kinderen veel gedetailleerder, waardoor in de cijfers het beeld kan ontstaan dat de casussen zwaarder zijn. De casussen zijn gelijk, alleen de informatie is rijker en meeromvattend geworden.

Daarnaast staat Nederland internationaal te boek als een land waar we zouden zeggen: 'als het kind gezond is, kan het best in het land van herkomst worden opgevangen of geadopteerd' (zie ook het RSJ-rapport) en dat werkt door.

Zowel bij zendende landen, die Nederland vaker de moeilijkere dossiers voorleggen als er geen andere opties gevonden worden, als bij de wijze waarop partijen in Nederland de adoptieprocedures uitvoeren en de vergunninghouders controleren.

TOT SLOT

Wij vertrouwen erop dat we met dit informatiedossier een helder en feitelijk beeld hebben kunnen geven van hoe de USA-adoptieprocedures eruitzien en hoe transparant en gecontroleerd deze procedures plaatsvinden.

De cijfers laten een heel duidelijk beeld zien: er is een hele grote groep kinderen in de USA die gebaat zou zijn bij adoptie en er volgens de overheid ook recht op heeft, en er zijn veel te weinig gezinnen in het land van herkomst bereid om deze kinderen op te nemen. Er wordt al heel erg veel binnenlands geadopteerd. Slechts een extreem kleine groep wordt internationaal in Nederland geplaatst.

Wij willen een en ander graag toelichten in een persoonlijk gesprek waarin dan ook tevens het RSJ-rapport alsook de reactie van de Staatssecretaris besproken kan worden.

LITERATUUR

Dorow, S.K. (2006). *Transnational Adoption. A cultural economy of race, gender, and kinship*. New York: New York University Press.

Groza, V. & K. McCreery-Bunkers (2014). The United States as a Sending Country for Inter-country Adoption: Birth Parents Rights Versus the 1993 Hague Convention on Inter-country Adoption. *Adoption Quarterly* 17, 1, 44-64.

Meulen, G. ter, Smeets, D., & Juffer, F. *'The Proof is in the pudding'. Research on the satisfaction of adult Dutch adoptees - first results*. Presentatie EurAdopt Conferentie 'The Relevance of Adoption', Utrecht, 2 juni 2016.

Rubin D.M., O' Reilly A.L.R. Luan X., Localio R. (2007). The Impact of Placement Stability on behavioral Well-being for Children in Foster Care. *Pediatrics* 119:2, 336-344.

Selwyn, J., Wijedasa, D. & Meakings, S. (2014). *'Beyond the Adoption Order: challenges, interventions and adoption disruption'*. University of Bristol School for Policy Studies; Hadley Centre for Adoption and Foster Care Studies. Department of Education, UK. <https://www.gov.uk/government/publications/beyond-the-adoption-order-challenges-intervention-disruption>.

Siegel, M.P. & Livingston Smith, S. (2012). *Openness in Adoption. From Secrecy and Stigma to Knowledge and Connections*. Evan B. Donaldson Adoption Institute. http://www.adoptioninstitute.org/old/research/2012_03_openness.php.

Sinclair, I., Baker, C., Wilson, K., & Gibbs, I., (2005). *Foster Children: where they go and how they get on*. London: Jessica Kingsley Publishers.

Sobol, M. P., Daly, K. J. & Kelloway, E. K. (2000). Paths to the facilitation of open adoption. *Family Relations*, 49, 4, 419-424.

Staatscommissie Herijking Ouderschap (2016). *Kind en ouders in de 21ste eeuw*.

Turner, C (2015). The History Of The Subsidiarity Principle in The Hague Convention On Intercountry Adoption. *Duke University School of Law* p101, 102,103

Ijzendoorn, van, M.H. & Juffer, F. (2006). The Emanuel Miller Memorial Lecture 2006: Adoption as intervention. Meta-analytic evidence for massive catch-up and plasticity in physical, socio-emotional, and cognitive development. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 47, 12, 1228-1247.